

Prima instanță: Jud. Bălți (jud. D. Stănilă)

Instanța de apel: Curtea de Apel Bălți (jud. I. Grosu, A. Corcenco, A. Ciobanu)

DECIZIE

09 august 2017

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit
al Curții Supreme de Justiție

în componența:

Președintele ședinței, judecător:

Tatiana Vieru

Judecători:

Svetlana Filincova, Oleg Sternioală,

Mariana Pitic, Nicolae Craiu

examinând recursul declarat de către Bessonov Alexei,

în cauza civilă la cererea de chemare în judecată depusă de Bessonov Alexei împotriva lui Cuciuc Alexandru și Doinei Vieru cu privire la repararea prejudiciului material și moral,

împotriva deciziei Curții de Apel Bălți din 02 martie 2017, prin care a fost respins apelul declarat de Bessonov Alexei, admis apelul declarat de Cuciuc Alexandru și Vieru Doina și modificată hotărârea judecătoreiei Bălți din 16 septembrie 2016,

c o n s t a t ă:

La 27 octombrie 2015, Bessonov Alexei s-a adresat cu o cerere de chemare în judecată către Cuciuc Alexandru și Vieru Doina privind repararea prejudiciului material și moral.

În motivarea acțiunii a indicat că la 24 noiembrie 2014 în calitate de locator a transmis în folosință pârâților bunul imobil- apartamentul nr. 22 din str. Ostrovschii 38, or. Bălți, iar pârâții Cuciuc Alexandru și Vieru Doina în calitate de locatari au primit acest bun pe un termen nedeterminat în scop de locuință.

Afirmă reclamantul că la 20 decembrie 2014, orele 02:52 în apartamentul transmis pârâților s-a produs un incendiu, în rezultatul căruia au fost distruse semnificativ toate bunurile din locuință.

Explică că în urma cercetării cazului de către SE Bălți, s-a constatat că incendiul a fost provocat de către pârâți și anume de către Vieru Doina, care la acel moment se afla în apartament în stare de ebrietate alcoolică.

Susține reclamantul că, SAÎI a direcției SE Bălți a întocmit pe faptul incendiului, actul de constatare din 20 decembrie 2014, procesul-verbal de cercetare la fața locului din 23 decembrie 2014, potrivit căruia cauza izbucnirii incendiului a fost imprudența Doinei Vieru în timpul fumatului.

Declară că în urma producerii incendiului i s-a cauzat un prejudiciu material în mărime de 119 022, 42 lei, fapt ce se confirmă prin raportul de expertiză nr. 0368044 din 12 februarie 2015, întocmit de Camera de Comerț și Industrie din mun. Bălți. De asemenea i s-a mai cauzat prejudiciu în sumă de 800 Euro pentru beneficiul neobținut din locațiunea apartamentului pe perioada 24 ianuarie 2015-24 septembrie 2015; suma de 10 000 lei pentru serviciile comunale; suma de 10 000 lei pentru acoperirea suferințelor psihice suportate; suma de 5 000 lei pentru cheltuielile de asistență juridică.

Menționează că asupra faptului incendiului, la 19 martie 2015, SAÎI a direcției SE mun. Bălți, în calitate de agent constator a întocmit pe numele Doinei Vieru în calitate de contravenientă procesul-verbal cu privire la contravenție în baza art. 358 din Codul Contravențional, privind încălcarea regulilor de apărare împotriva incendiilor. Astfel, contravenienta în baza procesului-verbal menționat a fost recunoscută vinovată de comiterea contravenției și atrasă la răspundere contravențională sub formă de amendă în mărime de 20 unități convenționale.

Precizează reclamantul că în luna octombrie 2015 pârâții au primit pretențiile privind recuperarea benevolă a prejudiciului, însă acestea au fost lăsate fără soluționare.

Solicită reclamantul încasarea din contul pârâților Cuciuc Alexandu și Doinei Vieru în beneficiul său a sumei de 119 022, 42 lei pentru lichidarea deteriorărilor apartamentului; 800 Euro pentru beneficiul neobținut din locațiunea apartamentului; 10 000 lei pentru serviciile comunale; 10 000 lei pentru prejudiciul moral suportat și încasarea cheltuielilor de judecată pentru serviciile de asistență juridică în mărime de 5 000 lei și 2 760 lei cheltuieli aferente.

Prin hotărârea Judecătoriei Bălți din 15 septembrie 2016 acțiunea a fost admisă parțial. S-a încasat în mod solidar de la Vieru Doina și Cuciuc Alexandu în beneficiul lui Bessonov Alexei prejudiciul material în sumă de 121 759, 16 lei; cheltuielile de judecată în sumă de 12 255, 10 lei; în total suma de 134 014, 26 lei.

În partea încasării de la Vieru Doina și Cuciuc Alexandu a venitului ratat, precum și a prejudiciului moral, acțiunea lui Bessonov Alexei a fost respinsă.

Prin decizia Curții de Apel Bălți din 02 martie 2017, a fost respins apelul declarat de Bessonov Alexei și admis apelul declarat de Cuciuc Alexandu și Vieru Doina.

S-a modificat hotărârea Judecătorei Bălți din 15 septembrie 2016 privind repararea prejudiciului material și moral prin micșorarea sumei prejudiciului material încasat de la Cuciuc Alexandru și Vieru Doina în beneficiul lui Bessonov Alexei în mărime de 121 759, 16 lei la suma de 3 500 lei și a cheltuielilor de judecată de la 12 255 lei la 4 350 lei. În rest hotărârea primei instanțe a fost menținută.

S-a încasat de la Bessonov Alexei în beneficiul Doinei Vieru cheltuielile de judecată în sumă de 3 397, 5 lei și în beneficiul lui Cuciuc Alexandru cheltuielile de judecată în sumă de 8 397, 5 lei.

Nefiind de acord cu decizia menționată, la 16 mai 2017, Bessonov Alexei a declarat recurs, solicitând admiterea acestuia, casarea integrală a deciziei Curții de Apel Bălți și parțială a hotărârii Judecătorei Bălți din 15 septembrie 2016 în partea respingerii acțiunii.

În motivarea recursului, cu reiterarea motivelor de fapt și de drept invocate pe parcursul examinării cauzei în instanțele inferioare, recurentul a indicat că decizia instanței de apel este ilegală și pasibilă de a fi anulată, deoarece instanța inferioară a interpretat în mod eronat legea.

Menționează că instanța de apel greșit a ajuns la concluzia că prima instanță la stabilirea cuantumului prejudiciului nu a luat în considerație faptul că după consumarea incendiului produs în apartament, reclamantul/recurentul a vândut imobilul dat în starea în care se afla după incendiu.

Susține că la materialele dosarului sunt anexate bonuri fiscale care confirmă achiziționarea materialelor de construcție, deși suma este nesemnificativă în coraport cu sumele specificate în raportul de expertiză din 12 februarie 2015.

Consideră că instanța de apel neîntemeiat a respins pretențiile sale, pe motiv că nu a fost demonstrat faptul reparării apartamentului, or potrivit art. 11 din Codul Civil, apărarea dreptului civil se face prin mai multe metode de apărare, printre care se regăsește nu doar restabilirea situației anterioare încălcării dreptului, dar și repararea prejudiciilor.

Atenționează că intenția de a înstrăina apartamentul a apărut în urma imposibilității recurentului de a efectua anticipat din contul său reparația capitală, achitarea serviciilor comunale.

Precizează recurentul că nu este clar argumentul Curții de Apel Bălți unde a făcut referire la faptul că apartamentul a fost vândut cu bunurile din el, întrucât pe parcursul examinării cauzei întrebarea dată nu a fost pusă în discuție. De asemenea nici din contractul de vânzare-cumpărare nu rezultă că apartamentul ar fi fost vândut cu careva bunuri în el.

Opinează că decizia instanței de apel este una arbitrară, care nu ține cont de interesele legitime ale recurentului.

Examinând recursul declarat de către Bessonov Alexei, Colegiul Civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție menționează următoarele.

În conformitate cu art. 434 alin. (1) Codul de procedură civilă, recursul se declară în termen de 2 luni de la data comunicării hotărârii sau a deciziei integrale.

Curtea de Apel Bălți a expediat în adresa participanților copia deciziei din 02 martie 2017 la 15 martie 2017 (f.d.206, Vol. II).

Prin avizul de recepție-livrare se confirmă faptul că Bessonov Alexei, a recepționat decizia instanței de apel la 21 martie 2017 (f.d.208, Vol. II).

Respectiv, recursul declarat de către Bessonov Alexei la 16 mai 2017 este depus în termen.

În conformitate cu art. 439 alin. (2) Codul de procedură civilă, după parvenirea dosarului, un complet din 3 judecători decide asupra admisibilității recursului, dispune expedierea copiei de pe recurs intimatului, cu înștiințarea despre necesitatea depunerii obligatorii a referinței timp de o lună de la data primirii acesteia.

La 08 iunie 2017, Curtea Supremă de Justiție a expediat în adresa intimaților cererea de recurs declarată de către Bessonov Alexei cu înștiințarea despre necesitatea depunerii referinței.

La 30 iunie 2017, Cuciuc Alexandru și Vieru Doina au depus referință, solicitând respingerea recursului ca fiind neîntemeiat cu menținerea deciziei instanței de apel și încasarea din contul recurentului a cheltuielilor pentru asistența juridică.

Prin încheierea Curții Supreme de Justiție din 26 iulie 2017, recursul declarat de către Bessonov Alexei, s-a considerat admisibil fiind transmis pentru a fi examinat în fond.

În conformitate cu art. 441 și art. 442 alin. (1) Codul de procedură civilă, în cazul în care recursul este considerat admisibil, un complet din 5 judecători examinează fondul recursului, verificând în limitele invocate în recurs și în baza referinței depuse de către intimat, legalitatea hotărârii atacate, fără a administra noi probe.

În conformitate cu art. 444 Codul de procedură civilă, recursul se examinează fără înștiințarea participanților la proces.

Verificând legalitatea actului de dispoziție contestat, prin prisma argumentelor invocate și a materialelor din dosar, coroborat cu normele de drept material și procedural aplicabile la soluționarea speței date, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție va admite recursul declarat de către Bessonov Alexei și va casa decizia instanței de apel, cu restituirea pricinii la rejudecare, din următoarele considerente.

În conformitate cu art. 445 alin. (1) lit. c) Cod de procedură civilă, instanța, după ce judecă recursul, este în drept să admită recursul, să caseze integral decizia instanței

de apel și să trimită pricina spre rejudecare în instanța de apel în toate cazurile în care eroarea judiciară nu poate fi corectată de către instanța de recurs.

În conformitate cu art. 432 alin. (4) Cod de procedură civilă, săvârșirea altor încălcări decât cele indicate la alin.(3) constituie temei de declarare a recursului doar în cazul și în măsura în care acestea au dus sau ar fi putut duce la soluționarea greșită a pricinii sau în cazul în care instanța de recurs consideră că aprecierea probelor de către instanța judecătorească a fost arbitrară, sau în cazul în care erorile comise au dus la încălcarea drepturilor și libertăților fundamentale ale omului.

În conformitate cu art. 239 Cod de procedură civilă, hotărârea judecătorească trebuie să fie legală și întemeiată. Instanța își întemeiază hotărârea numai pe circumstanțele constatate nemijlocit de instanță și pe probele cercetate în ședința de judecată.

În conformitate cu art. 240 alin. (3) Cod de procedură civilă, instanța judecătorească adoptă hotărârea în limitele pretențiilor înaintate de reclamant.

În conformitate cu art. 241 alin.(5), (6) Cod de procedură civilă, în motivare se indică: circumstanțele pricinii, constatate de instanță, probele pe care se întemeiază concluziile ei privitoare la aceste circumstanțe, argumentele invocate de instanță la respingerea unor probe, legile de care s-a călăuzit instanța. Dispozitivul cuprinde concluzia instanței judecătorești privind admiterea sau respingerea integrală sau parțială a acțiunii, repartizarea cheltuielilor de judecată, calea și termenul de atac al hotărârii.

În conformitate cu art. 373 alin. (1)-(2) Cod de procedură civilă, instanța de apel verifică, în limitele cererii de apel, ale referințelor și obiecțiilor înaintate, legalitatea și temeinicia hotărârii atacate în ceea ce privește constatarea circumstanțelor de fapt și aplicarea legii în primă instanță. În limitele apelului, instanța de apel verifică circumstanțele și raporturile juridice stabilite în hotărârea primei instanțe, precum și cele care nu au fost stabilite, dar care au importanță pentru soluționarea pricinii, apreciază probele din dosar și cele prezentate suplimentar în instanță de apel de către participanții la proces.

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție consideră că decizia instanței de apel din 02 martie 2017 a fost adoptată cu încălcarea normelor de drept, prin ce se impune casarea acesteia, cu remiterea pricinii la rejudecare în următoarele circumstanțe.

Din materialele cauzei rezultă că apartamentul nr. 22 din str. Ostrovșchii 38, mun. Bălți constituia la 24 noiembrie 2014 proprietatea lui Bessonov Alexei (f.d.14, Vol. I).

La 24 noiembrie 2014, Bessonov Alexei a încheiat cu pârâții Cuciuc Alexandru și Doina Vieru un contract de locațiune, potrivit căruia Bessonov Alexei în calitate de locator s-a obligat să acorde pârâților în folosință temporară în scop de locuire apartamentul menționat, iar pârâții Cuciuc Alexandru și Vieru Doina, în calitate de

locatari s-au obligat să folosească bunul conform destinației; să respecte regulile antiincendiarie; să-l întrețină în curățenie; să asigure integritatea bunului și a bunurilor aflate pe interior; să repare prejudiciul în caz de folosință necorespunzătoare a bunului, cu excepția cazurilor de forță majoră, să achite lunar plata pentru chirie (f.d.15-17).

Conform materialelor dosarului s-a constatat că la 20 decembrie 2014, orele 02:45 în apartamentul nr. 22 din str. Ostrovshii 38, mun. Bălți s-a produs un incendiu.

Potrivit actului de constatare a incendiului din 20 decembrie 2014 perfectat de către serviciul salvatori și pompieri (f.d.44, Vol. I), precum și procesului-verbal cu privire la contravenție din 19 martie 2015, cauza incendiului a fost indicată imprudența în timpul fumatului, iar vinovată de producerea acestuia a fost recunoscută Vieru Doina (f.d.55, Vol. I).

La 27 octombrie 2015, Bessonov Alexei a înaintat prezenta acțiune împotriva Doinei Vieru și Cuciuc Alexandru privind încasarea prejudiciului material și moral.

Prima instanța a admis parțial acțiunea înaintată de Bessonov Alexei.

A dispus încasarea în mod solidar de la Vieru Doina și Cuciuc Alexandru în beneficiul lui Bessonov Alexei prejudiciul material în sumă de 121 759, 16 lei; cheltuielile de judecată în sumă de 12 255, 10 lei; în total suma de 134 014, 26 lei.

În partea încasării de la Vieru Doina și Cuciuc Alexandru a venitului ratat, precum și a prejudiciului moral, acțiunea lui Bessonov Alexei a fost respinsă.

Instanța se apel a respins apelul declarat de Bessonov Alexei și admis apelul declarat de Cuciuc Alexandru și Vieru Doina. A modificat hotărârea primei instanțe din 15 septembrie 2016 privind repararea prejudiciului material și moral prin micșorarea sumei prejudiciului material încasat de la Cuciuc Alexandru și Vieru Doina în beneficiul lui Bessonov Alexei în mărime de 121 759, 16 lei la suma de 3 500 lei și a cheltuielilor de judecată de la 12 255 lei la 4 350 lei. În rest hotărârea primei instanțe a fost menținută.

A fost dispusă încasarea de la Bessonov Alexei în beneficiul Doinei Vieru cheltuielile de judecată în sumă de 3 397, 5 lei și în beneficiul lui Cuciuc Alexandru cheltuielile de judecată în sumă de 8 397, 5 lei.

Instanța de recurs conchide, însă, că o astfel de soluție rezultă din nedeterminarea exactă a naturii juridice a litigiului, criteriu, care presupune prin sine lămurirea completă și certă a situației de fapt sub toate aspectele, mai mult că concluziile instanței de apel sunt bazate pe o apreciere unilaterală și arbitrară a materialului probator, fapt ce vine în contradicție cu normele de drept procedural.

În conformitate cu art. 118 alin. (3) CPC, circumstanțele care au importanță pentru soluționarea justă a pricinii sunt determinate definitiv de instanța judecătorească pornind de la pretențiile și obiecțiile părților și ale altor participanți la

proces, precum și de la normele de drept material și procedural ce urmează a fi aplicate.

Astfel, la adoptarea deciziei, Curtea de Apel Bălți s-a bazat pe faptul că după consumarea incendiului produs în apartamentul nr. 22 din str. Ostrovschii 38, mun. Bălți, Bessonov Alexei a vândut imobilul dat în starea în care se afla după incendiu, fără a fi efectuată reparație.

Conform raportului de expertiză nr. 0368044 din 12 februarie 2015 întocmit de Camera de Comerț și Industrie, s-a constatat că în rezultatul examinării apartamentului, efectuării măsurărilor lucrărilor de construcție/reparație a apartamentului nr. 22 din str. Ostrovschi 38, mun. Bălți, efectuării calcului sumei totale de cheltuieli s-a stabilit că costul materialelor de construcție, costul mobilierului, costul utilajului electric și costul muncii pentru efectuarea îmbunătățirilor conform devizului de cheltuieli necesare pentru lichidarea deteriorărilor apartamentului apărute în urma incendiului, constituie suma de 119 022, 42 lei (f.d.80-85, Vol. I).

Totodată, Colegiul lărgit reține că la examinarea pricinii, instanța de apel urma să stabilească dacă a fost sau nu diminuat prețul apartamentului vândut la 14 octombrie 2015 în legătură cu incendierea și deteriorarea acestuia.

Or, în conformitate cu art. 121 CPC, instanța judecătorească reține spre examinare și cercetare numai probele pertinente care confirmă, combat ori pun la îndoială concluziile referitoare la existența sau inexistența de circumstanțe, importante pentru soluționarea justă a cazului.

În afară de aceasta, instanța de apel nu s-a expus în privința raportului de expertiză anexat la materialele dosarului, prin care a fost stabilit suma prejudiciului cauzat în urma incendiului produs, unde a fost inclus și costul mobilierului aflat în apartamentul ce îi aparținea locatorului Bessonov Alexei.

Faptul deteriorării acestor bunuri este confirmat atât prin încheierea despre cercetarea cazului de incendiu emisă de inspector al SAÎI a direcției SE mun. Bălți-Stan E., cât de procesul verbal de cercetare la fața locului a incendiului din 20 decembrie 2014 și raportul de expertiză nr. 0368044 din 12 februarie 2015 (f.d.20-40, Vol. I).

Mai ca atât nu au fost prezentate probe că aceste bunuri au aparținut părților ori altor persoane.

Totodată instanța de apel urmează să ia în considerație și prevederile art. 14 alin. 2 din Codul Civil, care indică că se consideră prejudiciu cheltuielile pe care persoana lezată într-un drept al ei le-a suportat sau urmează să le suporte la restabilirea dreptului încălcat, pierderea sau deteriorarea bunurilor sale (prejudiciu efectiv), precum și beneficiul neobținut prin încălcarea dreptului (venitul ratat).

Or, articolul 158 alin. (4) și (6) Codul de procedură civilă expres prevede că raportul de expertiză este examinat în ședință de judecată și evaluat în ansamblu cu celelalte probe.

Potrivit art. 159 CPC, în cazul în care raportul de expertiză nu este suficient de clar sau este incomplet, ori când apar noi întrebări, deficiențele se redresează prin audierea expertului, expertiză suplimentară sau o contraexpertiză.

În această ordine de idei, instanța de recurs menționează că în caz de necesitate pentru a clarifica deficiențele apărute în raportul de expertiză referitor la bunurile (mobilierul) deteriorate din apartament urma a fi audiat expertul.

În conexiunea celor descrise se constată că instanța de apel a soluționat cauza superficial și unilateral, astfel un asemenea act de dispoziție nu are putere de convingere, fapt ce denotă ilegalitatea acestuia.

În această ordine de idei este cert că omiterea aspectelor menționate de către instanța de apel, cât și admiterea unor încălcări vădite, direct indică la examinarea superficială a apelului, fără a fi supusă controlului temeinicia și corectitudinea soluției date de prima instanță prin prisma prevederilor legale, aplicabile cazului.

În speță, prezintă relevanță și faptul că folosirea criteriilor pentru determinarea corectă a naturii juridice a litigiului dat, reieșind din specificul acestui, presupune prin sine lămurirea completă și pe bază de dovezi certe a situației de fapt și de drept, care, este diferită de la caz la caz.

Iar în sensul art. 6 alin. (1) al Convenției, noțiunea de proces echitabil impune ca instanța de judecată să nu-și motiveze doar sumar hotărârea sa, ci să examineze efectiv problemele esențiale care-i sunt supuse aprecierii și să nu se mulțumească de a proba pur și simplu concluziile uneia dintre părți.

Sub aspectul celor relatate se constată că soluția instanței de apel nu conține o argumentare clară din care să rezulte procesul deliberării și adoptării soluției la care s-a ajuns, astfel instanța de recurs fiind în imposibilitatea să exercite controlul judiciar asupra unei asemenea soluții și să verifice temeinicia și legalitatea hotărârii atacate cu privire la oricare dintre motivele prevăzute de lege.

De asemenea, la caz se constată că a fost admisă încălcarea drepturilor lui Bessonov Alexei la un proces echitabil, precum și principiul egalității armelor statuat de art. 6 al Convenției pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale, or unul din principiile procesului echitabil este contradictorialitatea între părțile care sunt parte a procesului.

Pentru a răspunde exigențelor articolului enunțat procedura în fața instanțelor judiciare trebuie să aibă un caracter contradictoriu, un concept similar celui al egalității armelor. Principiul contradictorialității presupune, în fond, posibilitatea pentru părțile în proces de a li se aduce la cunoștință toate dovezile invocate și observațiile formulate și de a face comentarii în legătură cu ele.

Distinct de cele mai sus relatate, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție consideră că decizia instanței de apel urmează a fi casată cu remiterea pricinii spre rejudecare în instanța de apel.

La judecarea pricinii, instanța de apel urmează să țină cont de cele menționate, creând condiții obiective și reale participanților la proces și judecând pricina, să emită o hotărâre întemeiată și legală.

În conformitate cu art. 445 alin. (1) lit. c), art. 445 alin. (3) din Codul de Procedură Civilă, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție

d e c i d e:

Se admite recursul declarat de către Bessonov Alexei.

Se casează decizia Curții de Apel Bălți din 02 martie 2017, în cauza civilă intentată la cererea de chemare depusă de cererea de chemare în judecată depusă de Bessonov Alexei împotriva lui Cuciuc Alexandru și Doinei Vieru cu privire la repararea prejudiciului material și moral, și se remite cauza spre rejudecare în Curtea de Apel Bălți, în alt complet de judecată.

Decizia nu se supune nici unei căi de atac.

Președintele ședinței, judecătorul

Tatiana Vieru

Judecători

Svetlana Filincova

Oleg Sternioală

Mariana Pitic

Nicolae Craiu